

Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

VASSO

MIEHEN ROOLIEN MUUTOKSET JA PERHE SIIRTOLAISUUDESSA

Palvelujärjestelmän kohtaaminen

Mies Suomessa, Suomi miehessä-luentosarja

Helsinki 26.11.2008

MERJA ANIS

TARKASTELUN NÄKÖKULMAT

- Naistyöntekijöiden tulkintoja asiakkaana olevista miehistä
- Naistyöntekijöiden pohdintaa omista kokemuksistaan ja asenteistaan suhteessa asiakkaana oleviin miehiin
- Miesten / isien asemoituminen lastensuojelun asiakkaina
- Pakolaisuus ja miesten elämäntilanteet

AINEISTO

- Lastensuojelun asiakaskeskustelut
- Lastensuojelun työntekijöiden ja perheenjäsenten haastattelut; isät, äidit ja lapset
- Asiakasperheet Somaliasta, Vietnamista, Venäjältä ja Viirosta muuttaneita

---

AINEISTO

- 11 perheestä 7 yksinhuoltajaperheitä, näistä kaksi yksinhuoltajaisiä
- valtaosa työntekijöistä naisia
- asiakkaana olevista lapsista valtaosa poikia
- tulkeista neljä miehiä ja kaksi naisia

MIEHEN ASEMAT ASIAKKAANA

- Läsnä oleva ja keskusteluissa aktiivinen isä
- Asiakaskeskusteluista poissa oleva isä
- Asiakaskeskusteluissa uusi, uusperheen isäpuoli
- Itsenäistyvä nuori mies

MIEHELLE TUOTETUT IDENTITEETIT

- ”Hyvä ja huolehtiva isä”
- ”Vaikeasti tavoitettava isä”, josta ei ole riittävästi tietoa
- ”Väkivaltainen mies”
- ”Tavallinen mies”

”Hyvä ja huolehtiva isä”

”Minun mielestä vanhemmat on olleet monissa tapauksissa tosi vastuuntuntoisia ja huolehtivia, mitä ei aina huomaa suomalaisissa lastensuojelun asiakasperheissä, ja isät nimenomaan. Tulee mieleen nää hyvät tapaukset, niin erittäin vastuuntuntoisia ja huolehtii lapsista enemmän kuin suomalaiset isät.”

(Naissosiaalityöntekijä)

”Vaikeasti tavoitettava” tai ”puhumatta jäänyt” isä

- Kotiin jäänyt isä
- Avioerossa muualle muuttanut isä
- Ulkomailla asuva isä

” Minäkään en ollut sitä tiennyt, että isä on jäänyt sinne kotimaahan ja he on tulleet, äiti ja lapset on tulleet tänne. Siitä ei ole koskaan ollut puhetta.”

(Naissosiaalityöntekijä)

”Väkivaltainen mies”

” Mä ajattelin jotenkin, että ne ajattelee, että miehen väkivaltaisuus on asiaankuuluvaa ja päästin suustani jonkun sammakon. Ja sitten se äiti oikein hätkähti ja mä huomasin sen reaktion. Siinä epäiltiin vahvasti perheväkivaltaa, mutta ei siellä ollut.”

(Naissosiaalityöntekijä)

Uusi tulkinta: ”tavallinen mies”

”Sitten lähdin ihan toisella tavalla lähestymään sitä asiaa, en siitä olettamuksesta mikä minulla oli, että tässä on kysymys väkivaltaisesta äijästä. Minähän sain tapaamiseen sen miehenkin, kun asennoiduin vaan eri tavalla. Se asiakassuhde lähti ihan toisille urille.”

”Olen tällä hetkellä sitä mieltä, että se ei ollut yhtään väkivaltaisempi mies kuin muutkaan, eikä se äiti yhtään sen enempää hyväksynyt väkivaltaa kuin minäkään, mut jotenkin mulla vaan oli sellainen käsitys, että nuo sen maalaiset miehet on väkivaltaisempia kuin muut, et se on joku miehisyyden mitta, enkä mä kyllä tiedä, mistä sellainen käsitys on tullut. Jotenkin tämän työn kautta varmaankin.”

Miehen tulkinta asiakkuudesta

”On hyvä, jos sosiaalityöntekijä osaa arvioida todellisen avun tarpeen ja avustaa sen mukaan ja sitten antaa ihmisten itse päättää ja ottaa vastuu omista asioistaan.”

(Somaliasta muuttanut mies)

- Työntekijän ammatillisuudessa tärkeää kokonaisvaltainen arviointi ja työn rajojen tiedostaminen
- Asiakkaan oman vastuun ja harkintakyvyn korostaminen

MAAHANMUUTTAJAMIESTEN ELÄMÄNTILANTEITA

Kahta kulttuuria kantava nuori mies

“ No ei oo ollu helppoo kyllä, että tullut tänne nuorena ja kantaa oman kulttuurinsa ja kantaa toisen kulttuurin, se ei oo mitään helppoa eli siinä mielessä, että pitää olla molempiin vastuussa eli mikä se vastuu on, mitä mä tarkoitan, on se, että pitää olla oma kulttuuri, mitä et voi jättää koskaan ja tämä kulttuuri, mikä tulee toiseks kulttuuriks eli suomalainen kulttuuri, sekin täytyy kantaa mukana pitkän aikaa siihen asti kun ainakin elää täällä.”

(Somaliasta muuttanut nuori mies)

Työttömyys ja avioero

”Elän tätä pakolaiselämää. Vaimoni sai silloin lapsilisää ja minä olin työtön. Kuinka voin silloin avustaa perhettäni. En tiedä, mikä syy, mutta silloin meille tulee paljon riitoja, ja minä näin että meidän riitely on vaara lapsille, jotka kasvavat ja kuuntelevat. Sitten päätimme sukulaisten avustuksella, että parempi erota.”

”Olen yksin tämän masennukseni kanssa ja koetan jaksaa, kun en saa töitä”

(Somaliasta muuttanut mies)

Huoli miehestä ja isästä

”Minä puhun nyt somalialaisista miehistä, he joilla on yliopistokoulutus ja oli ammatti Somaliassa. Kun he tulevat Suomeen, he eivät saa ammattia ja koulutusta vastaavaa työtä. Ja miehenikin masentui. Hän kyllä puhuu suomea ja englannin kieli on oikein hyvä. Kymmenen vuotta on asunut Suomessa, eikä vielä ole saanut töitä.” (Somaliasta muuttanut nainen)

”On kyllä huoli siitä, että lasten isä jaksaisi, on ollut aika masentunut, kun ei ole töitä. Kovasti hän haluaisi töitä ja on kaikki paikat kierrelty kyselemässä.” (Naissosiaalityöntekijä)

Aineisto tuotettu tutkimus- hankkeessa:

Anis, Merja: Sosiaalityö ja maahanmuuttajat. Lastensuojelun ammattilaisten ja asiakkaiden vuorovaikutus ja tulkinnat. Väestöliiton Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D 47/2008.

Em. yhteenveto-osion sähköinen julkaisu:
<https://oa.doria.fi/handle/10024/35938>

KIITOS!

Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
VASSO

Merja Anis, VASSO